

CHEILE GALBENULUI ȘI

DE MARIAN ENÉ

Prin natura sa, calcarul se impune cu o personalitate aparte în relief, imprimând peisajului vigoare și farmec. Pe lângă aspectul deosebit, semet, relieful carstic are și un plus de mister, căci el încă mai ascunde în străfundurile sale pete necunoscute, precum peșterile.

Chiar dacă în România, spre deosebire de alte regiuni de pe Terra, calcarele ocupă doar o suprafață de 4500 kmp (1,9 la sută din suprafața țării), relieful carstic este foarte bogat și variat, cheile și peșterile remarcându-se prin frumusețea peisajului. Din cele mai vechi timpuri, acestea au stârnit curiozitatea omului, vânătorii epocii de platură amenajând, în aceste cavități ale scoarței, locuințe în care și-au dus existența timp de mai multe mii de ani. Acestea n-au fost părăsite niciodată de către om de-a lungul Istoriei, fiind vizitate chiar și astăzi, atât în scop științific, cât și turistic.

La drum, pe Valea Pârâului Galben

La ieșirea din munte, aval de localitatea Novaci, Gllortul primește ca afluent, pe stânga, pârâul Galben. Avându-și Izvoarele pe versantul sud-estic al Munților Parâng, acesta străbate, de la nord la sud, o bară de calcar jurasice, prin care și-a săpat un sector dechel epigenetic, pe o lungime de

aproape 6 km. Peisajul ce se oferă privirii vizitatorului este sălbatic, valea, deosebit de îngustă, fiind încadrată de versanți cu înălțimi de peste 100 m. Pitorescul peisajului este dat însă de relieful carstic, atât cel de suprafață, dar mai ales cel de adâncime, aici existând nu mai puțin de 26 de peșteri, cea mai mare și cea mai cunoscută fiind Peștera Muierilor (3566 m). Mai sunt cunoscute Peștera Iedului (260 m), Peștera cu Lac (231 m), Peștera Ascunsă (171 m) și Peștera cu Puțuri (90 m). Pentru a accede în acest sector dechel, plecând fie din Rm. Vâlcea, fie din Tg. Jiu, pe DN 67 până în dreptul localității Polenari, pătrundem spre localitatea Bala de Fier, de unde ne continuăm drumul pe o șosea nemodernizată, dar bine întreținută, care ne poartă în Cheile Oltețului, spre cabana „Peștera Muierilor”. Localitatea Bala de Fier este o veche așezare, atestată documentar în urmă cu 500 de ani sub numele de Banla, fiind locuită de oiteni amestecați cu păstori veniți de dincolo de munte, din Ardeal.

O ascunzătoare neobișnuită

În versantul drept al Pârâului Galben, deasupra văii, se deschide gura Peșterii Muierilor sau, așa cum mai este ea cunoscută, Peștera Muierii de la Bala de Fier. Este o peșteră multietajată, galeriile fiind dispuse pe patru niveluri și având o lungime de 3566 m (anul 1980). Urmele arheologice găsite în galeria principală (unelte din silix și ceramică), demonstrează că această peșteră a fost locuită în paleolitic și neolitic. De-a lungul Istoriei, peștera a servit ca adăpost pentru locuitorii din regiune față de invaziile tătarăști și otomane. Se pare că numele îi vine din perioada feudală, când bărbații din această zonă, înainte de a pleca la luptă împotriva invadatorilor, ascundeau „mulerile” satului, împreună cu copiii și bătrânii, în această peșteră. Principala galerie străbate culmea calcaroasă a Garbei, de la un capăt la celălalt, pe o lungime de peste 600 m, fiind o galerie fosilă, amenajată pentru vizitare în anul 1963.

În grotă

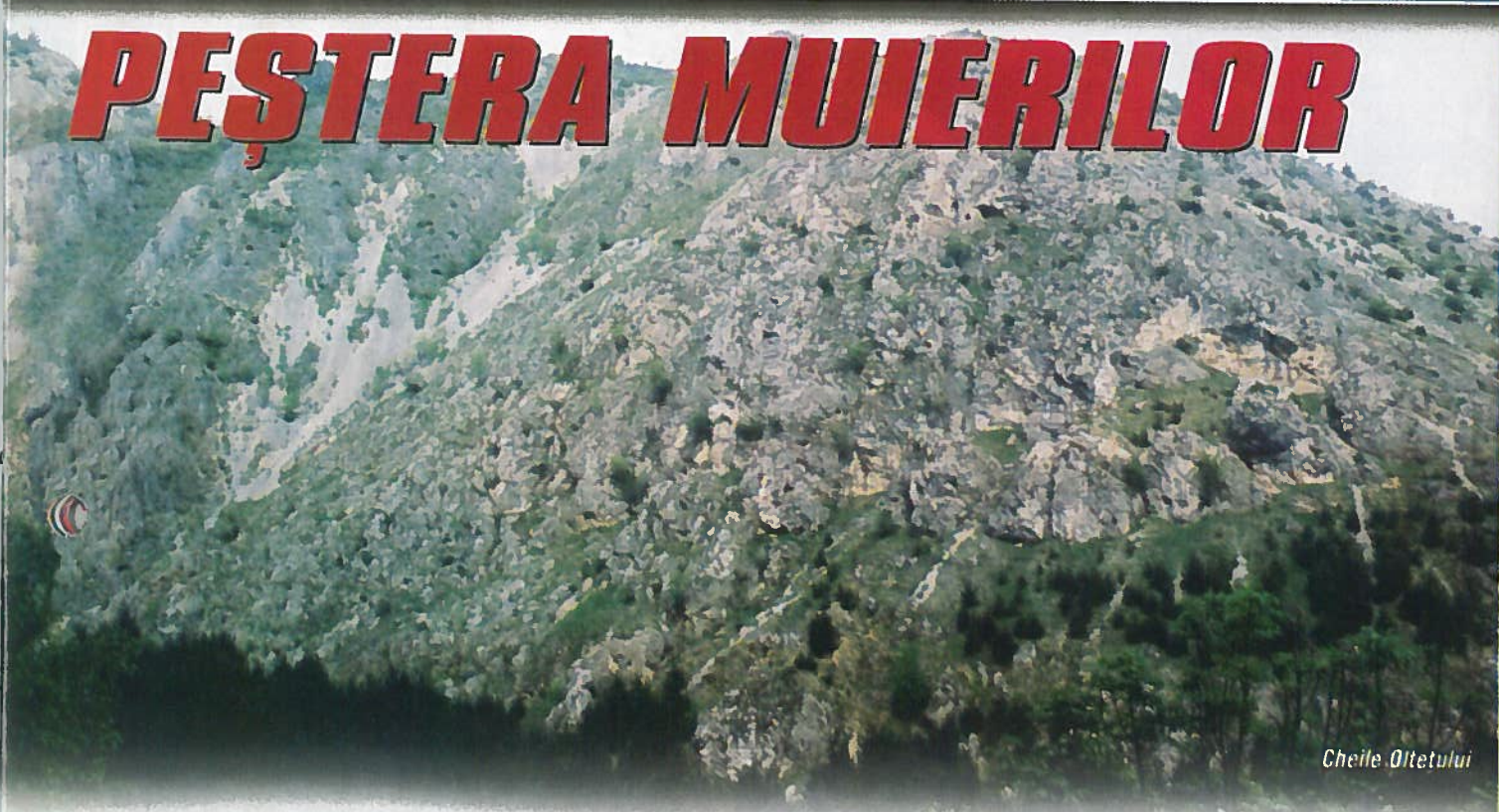
Plecăm de la cabana „Peștera Muierii”, de unde urcăm câțiva zeci de metri până la intrarea în peșteră. După ce trecem de poarta metalică de la intrare, unde arcada peșterii are o înălțime de 3 m, pătrundem într-o galerie cu înălțimea de 1,5-2,0 m, cu concrețiunii afumate. După parcurgerea a circa 40 m, apar primele formațiuni stalagmitice, cele mai interesante fiind Orga, Domul Mic și Bazinul Mic. Ne continuăm drumul spre „Sala Altarului”, unde o așezare de coloane cunoscute sub numele de „Altar” se impune ca imagine, iar alături se deschide o cupolă, înaltă de peste 20 m - „Hornul”. O pelliculă sângerie de limonit îmbracă un bloc de calcar, este „Piatra sângerată”. Străbatem o galerie de legătură, lungă de circa 120 m, la mijlocul căreia este amenajată, într-o mică săliță, o vitrină unde sunt expuse oseminte de *Ursus*

Peștera Muierilor - sala cu oseminte de *Ursus spelaeus*

PEȘTERA MUIERILOR

Cheile Ortetului

spelaeus, specie de mamifer caracteristic perioadei glaciare, care a populat această peșteră. Ajungem la „Sala Turcului”, una dintre cele mai frumoase săli ale peșterii, cu o înălțime de 12 m și lungă de 20 m. Această sală este ocupată de numeroase personaje celebre. În spatele unei firide stă ascunsă „Cadăna”, străjuită de „Domul Mare”, iar la câțiva pași depărtare „Moș Crăclun” stă aplecat sub povara sacului cu daruri, lângă imensa „Orgă” ce-și trimite notele tăcute spre măruntaiele Pământului. Deasupra „Bazinelor Mari” străjulește o formațiune laglitică impunătoare, „Candelabru”, ce parcă luminează fața arămie a „Turcului”, care domină

această impletită adunare. Lângă „Sala Turcului” se găsește un alt loc de o rară frumusețe, unde formațiunile de peșteră, fie ele stalactite, stalagmite, lumânări, draperii ș.a., au forme deosebite, asociindu-se între ele pentru a bucura privirea vizitatorului acestui colț de peșteră mirific.

Cu părere de rău, părăsim această splendidă sală și, după ce străbatem un scurt culoar de legătură, intrăm în „Sala cu Guano”, o sală mohorâtă, unde podeaua peșterii este acoperită de un strat de guano (excremente uscate), produs de colonia de lilieci ce-și găsește adăpost aici.

Câțiva metri mai jos se desfășoară „Galeria Urșilor”

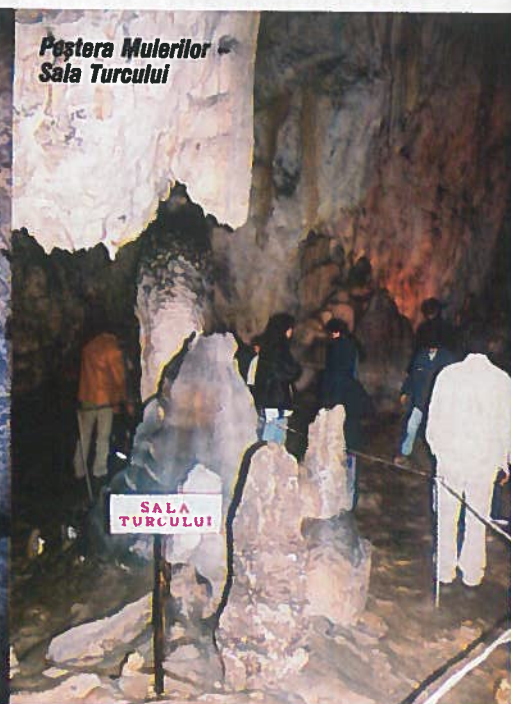
și „Galeria Perlelor”, unde cercetările arheologice au dus la descoperirea unor oseminte de urs, de hienă și leu de peșteră, animale care și-au găsit aici refugiu în timpul erei glaciare. Tot în aceste galerii au mai fost descoperite și asociații de speleoteme din dahlit (un mineral format din combinarea calciului cu fosfatul de calciu). După alți câțiva zeci de metri, ajungem la gura din aval a peșterii, situată deasupra văii Pârâului Galben.

Părăsim însă peștera cu bucuria că am văzut frumuseți pe care numai natura este capabilă să le creeze, dar și cu speranța revenirii pe aceste tărâmuri de basm din nordul Olteniei. (foto: Marian Ene)

Peștera Muierilor -
Domul Mare

Peștera Muierilor -
Sala Turcului

Peștera Muierilor - speleoteme